Sosiaali- ja terveysvaliokunta
Eduskunta

Viitetieto: Hallituksen esitys eduskunnalle eläkesäätiöistä ja eläkekassoista annetun lain, lisäeläkesäätiöistä ja lisäeläkekassoista annetun lain ja vakuutuskassalain voimaanpanosta annetun lain ja sairausvakuutuslain 16 luvun 1 §:n muuttamisesta (HE 6/2023 vp) kuulemistilaisuus 6.9.2023

Vastine sosiaali- ja terveysvaliokunnalle

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta on pyytänyt sosiaali- ja terveysministeriöltä (STM) vastinetta valiokunnalle annetuista ja toimitetuista asiantuntijalausunnoista.

Lausuntonsa hallituksen esityksestä (HE 6/2023) ovat antaneet Finanssivalvonta, Elinkeinoelämän Keskusliitto ry, Eläkesäätiöyhdistys – ESY ry, Vakuutuskassat ry, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry sekä STTK ry.

Lausunnoissa on pääasiallisesti kannatettu hallituksen esitystä ja sen tavoitteita, joilla on tarkoitus korjata eläkesäätiöitä, eläkekassoja ja vakuutuskassoja koskevan lainsäädännön kokonaisuudistuksen puutteita.

STM toteaa, että hallituksen esitystä valmisteltaessa on keskitytty eläkesäätiölain ja vakuutuskassalain kokonaisuudistuksen myötä jääneiden puutteiden korjaamiseen eikä valmistelun yhteydessä ole arvioitu poikkeuslupamenettelyä vakuutuskassojen jäsenmäärän osalta laajemmalti kuin esityksessä muutettavaksi ehdotetun voimaanpanolain 7 §:n muutoksen osalta.

STM katsoo, että kokonaisuudistuksen yhteydessä on arvioitu täydennys- sekä työpaikkakassojen vähimmäiskokoa vakuutuskassalain (948/2021) 2 luvun 2 §:n sekä sairausvakuutuslain (1224/2004) 16 luvun 1 §:n osalta niin, että mainittu minimikoko on normaalitoiminnan raja. Vähimmäisjäsenmääriä on arvioitu kokonaisuudistukseen liittyvässä hallituksen esityksessä (HE 28/2021) siten, että niitä koskevat säännökset ovat tarpeen riittävän maksujen kassavirran ja avustuskorvausten riskinjaon varmistamiseksi. STM toteaa, että edelleen huomiota tulisi kiinnittää kassojen toiminnan taloudellisuuteen ja siihen, että suuntaus kohti pienempiä jäsenmääriä voi osoittautua haasteelliseksi kassojen hallinnon toiminnan osalta, sillä hallinnon kulut voivat olla hyvinkin korkeat suhteessa maksutuloon. Huomioita toiminnassa ja sen mahdollistamisessa esimerkiksi loma-aikaan on myös kiinnitettävä hallinnon ulkoistamiseen sekä sen suhteeseen perustuslain 124 §:än, jossa säädellään hallintotehtävän antamisesta muulle kuin viranomaiselle.

STM toteaa, että asiaa mahdollisesti pidemmälle valmisteltaessa on syytä ottaa huomioon myös Kansaneläkelaitoksen kanta, sillä osa rahoituksesta tulee kassoihin Kansaneläkelaitokselta ja työpaikkakassoista säädellään sairausvakuutuslain (1224/2004) 16 luvussa.

STM yhtyy Finanssivalvonnan lausunnossaan mainitsemiin näkökohtiin ja erityisesti näkemykseen siitä, että poikkeuslupamenettelyä harkitessa huomioon tulisi ottaa, onko kassojen talouden sekä käytännön toimintaedellytysten ja vakuutettujen etujen kannalta tarkoituksenmukaista mahdollistaa laissa ilmaistua pääsääntöä pienempien kassojen toiminta.

Edellä mainituista syistä STM ei pidä poikkeuslupa mahdollisuudesta säätämistä voimaanpanolaissa säädettyä laajempana perusteltuna.

Noora Silmonen
lakimies, sosiaali- ja terveysministeriö